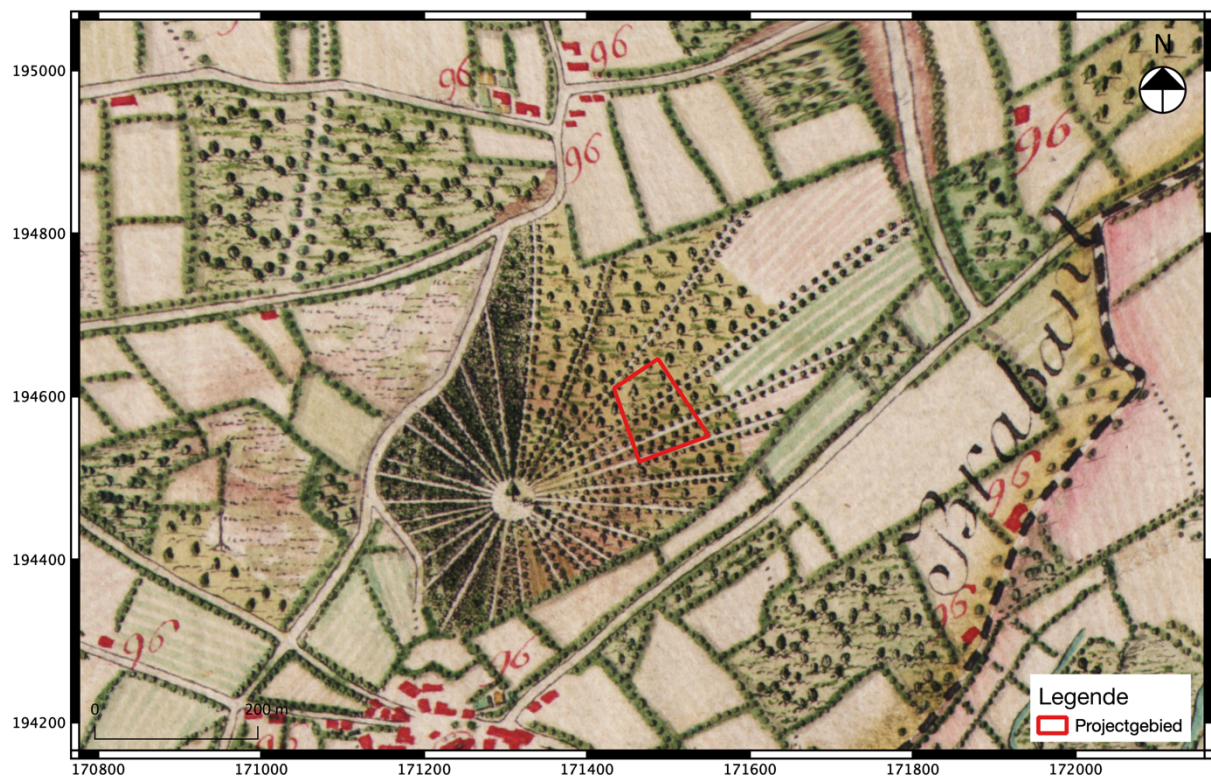

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek voor een verkaveling aan de Hallaarddreef 15 te Beerzel (Putte)

Annelies De Raymaeker
Willem De Cuyper

Tienen, 2022
Studiebureau Archeologie bv

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek voor een verkaveling aan de Hallaarddreef 15 te Beerzel (Putte)

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker, Willem De Cuyper
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2022, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1 : Bureauonderzoek.....	2
1.1 Beschrijvend gedeelte.....	2
1.1.1 Administratieve gegevens.....	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoeksopdracht.....	4
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken.....	6
1.1.5 Werkwijze	11
1.2 Assessmentrapport.....	12
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	12
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	16
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied.....	24
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	29
1.2.5 Synthese.....	30
Hoofdstuk 2 : Programma van maatregelen	33
2.1 Administratieve gegevens	33
2.2 Gemotiveerd advies.....	35
2.3 Programma van maatregelen	36
Bibliografie	37

Hoofdstuk 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2022D20
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (verkaveling) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 7994 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 5000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Beersel (Putte), Hallaarddreef 15 (fig. 2.1) Bounding box: punt 1: x = 171 433, y = 194 520 punt 2: x = 171 549, y = 194 646 Putte, afd. 2, sectie B , perceel 45G4 (fig. 2.2)
Relevante termen:	Bureauonderzoek, kempen, Beerzelberg
Bebouwde zones:	Het perceel is voorzien van verharding, bomen en structuren.

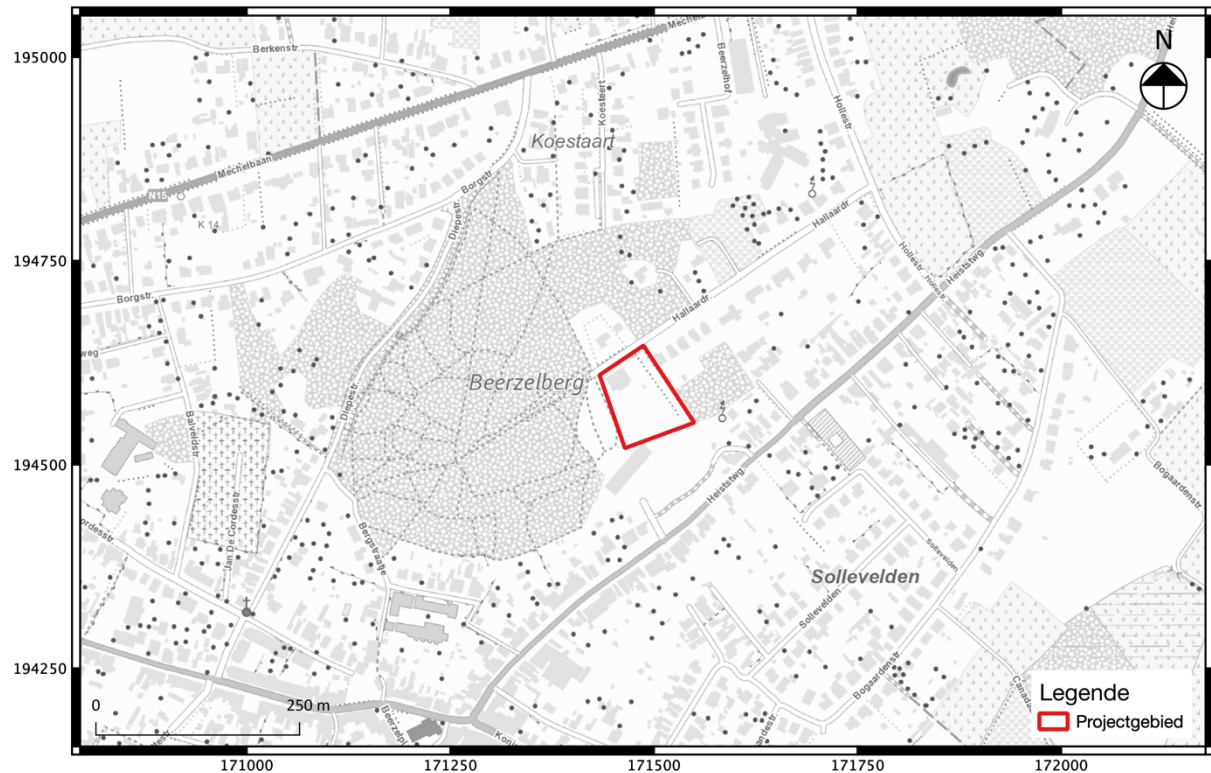

Fig. 2.1: Weergave van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.

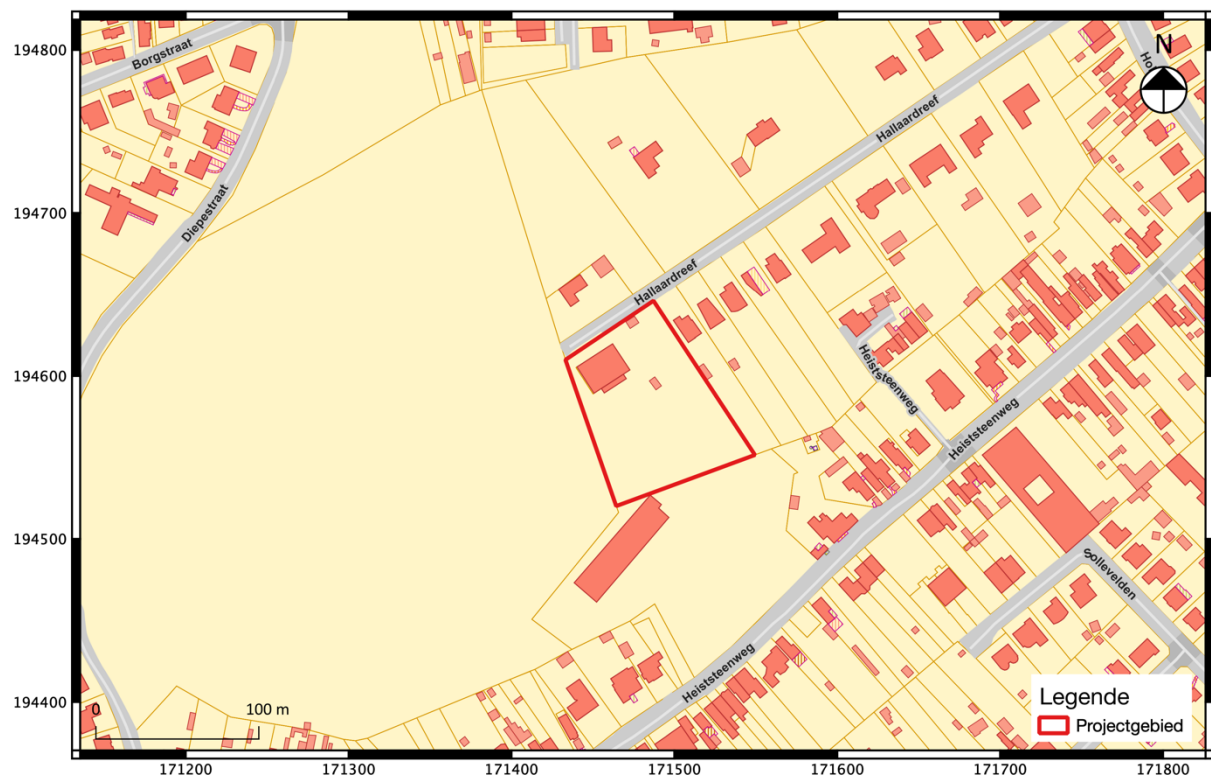

Fig. 2.2: Weergave van de kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied.

2.2 Gemotiveerd advies

Op basis van bureauonderzoek (**2022 D 20**) alleen kon de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site worden aangetoond. Het terrein omvat bijgevolg geen potentieel tot kennisvermeerdering. Omwille van deze reden wordt het advies voor de vrijgave van het terrein verstrekt.

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kon worden vastgesteld dat het onderzoeksterrein in theorie interessante en relevante archeologische waarden kan bevatten. De locatie van het projectgebied op de Beerzelberg kan mogelijks interessant zijn geweest voor de vroege mens, gezien deze steeds een hoge positie innam in het landschap vanaf het Diestiaan (11,6 miljoen jaar geleden). Op de Beerzelberg werden in het verleden namelijk archeologische waarden aangetroffen die voornamelijk te plaatsen zijn in steentijd en de metaaltijden. De quartair geologische kaart toonde echter geen (paleo)waterloop dus in die zin kan niet worden gesproken dat het projectgebied is gelegen in een zogenaamde gradiëntzone voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites. De bodemkaart gaf echter wel notie van een bewaard (paleo)loopniveau onder oude bosrelicten (P-Z-bodemserie: dit staat voor een complex bestaande uit zandgronden en lemige zandgronden, waarin een podzolisaatie plaatsvond. Door afstuiving is de bruine podzolachtige bodem op de podzol doorgaans geheel of gedeeltelijk verdwenen). De historische en cartografische studie wezen uit dat de Beerzelberg in vroegere tijden bebost was. Dit bos werd gerooid in de winters van 1907 en 1908. De historische studie wees verder uit dat het terrein nooit bebouwd is geweest en nooit werd gebruikt voor agrarische doeleinden.

Voorts wees de CAI en het reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek in de regio uit dat in de ruime omgeving voornamelijk vondsten werden gedaan uit de steentijd, (in beperkte mate) de metaaltijden, de (volle/late) middeleeuwen en de nieuwe/nieuwste tijd. Er werden geen waarden gemeld uit de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen. Dit schijnbaar hiaat kan echter te wijten zijn aan een gebrek aan systematisch archeologisch onderzoek in de regio en kan dus niet als argument worden aangewend voor het ontbreken van deze periodes in de omgeving. Volgens de historische studie werd Beerzel voor het eerst vermeld in de 12de eeuw. Het is aannemelijk dat er reeds een menselijke aanwezigheid was in vroegere periodes. Voorts kon op basis van de Ferrariskaart (1777) de aanwezigheid van 27 dreven worden opgemerkt die allen vertrokken vanuit een centraal punt, op enige afstand ten westen van het projectgebied. Deze dreven zouden later verdwijnen bij het rooien van het bos. Een eerste bebouwing kan pas worden opgemerkt op de luchtfoto uit de periode 1979-1990. Sindsdien is het projectgebied onveranderd gebleven. Op basis van deze uiteenzetting kan dus een theoretische verwachting worden opgesteld voor het aantreffen van archeologische waarden vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd.

Echter, de analyse van het digitaal hoogtemodel wees uit dat het onderzoeksgebied is gelegen op een hoogte tussen 40 - 45 meter TAW. Op basis van het digitaal hoogtemodel en de bijhorende terreinprofielen kan worden vastgesteld dat binnen de contouren van het projectgebied grote reliëfverschillen van 5 meter optreden. Het omliggende terrein toont eerder een geleidelijke overgang van de heuvel naar de vallei, terwijl dit voor het projectgebied eerder abrupt gebeurt. Wanneer de topografische kaarten van 1939 en 1969 wordt gekeken, kan een duidelijke verschuiving van de isohypsen worden opgemerkt. Dit gegeven doet vermoeden dat dit fenomeen van antropogene aard is en dat het terrein in recentere tijden is afgegraven. Wellicht gebeurde dit in functie van de huidige bebouwing voor de aanleg van de tuin. Gezien de bodemkaart dateert van 1950 en de bijhorende toelichting van 1960 en in beide gevallen geen sprake is van een verstoorde bodem, kan de afgraving worden geplaatst tussen 1969 en 1979, met de bouw van de huidige woning. Voorts kan met zekerheid worden gesteld dat de zone ter hoogte van het huidige woonhuis is verstoord. Dit gebouw gaat

namelijk tot twee verdiepingen onder het noordelijke maaiveld. De voornaamste bodemingreep zal voornamelijk in het noordelijke deel van het projectgebied plaatsvinden. Het overige deel van het onderzoeksgebied wordt vrijgemaakt van verhardingen en bomen, waarna een grasveld wordt aangelegd. Het reliëf wordt over het algemeen niet gewijzigd.

Gezien de grootschalige afgraving van het terrein in het verleden en de verstoringen door recente structuren maakt dat dit terrein geen archeologisch potentieel op kennisvermeerdering meer omvat. Verder archeologisch onderzoek is bijgevolg niet noodzakelijk. Het advies voor de vrijgave van het terrein wordt omwille van deze reden verstrekt.

2.3 Programma van maatregelen

Omwille van het ontbreken van een potentieel op nuttige kenniswinst, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd. Omwille van deze reden wordt dan ook geen programma van maatregelen opgesteld. Het voorstel om het terrein op te nemen op de GGA-kaart (Gebied Geen Archeologie) (fig. 2.3) wordt hierbij geopteerd, aangezien werd aangetoond dat het terrein in recentere tijden volledig werd afgegraven.

Bij de vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4 van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt, waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen de drie dagen aangifte te doen bij het Agentschap.”

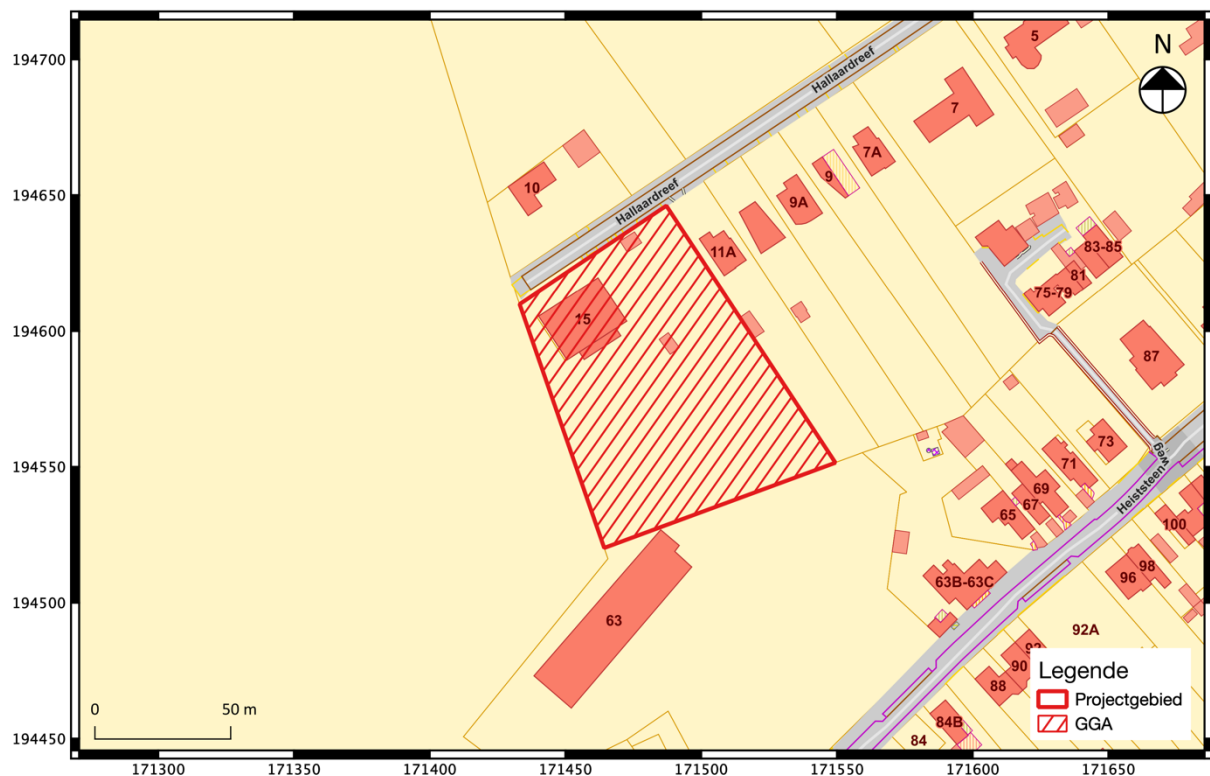

Fig. 2.3: Weergave voor het gebied geselecteerd voor de GGA-kaart.

Bibliografie

Alma, X., De Roeck, W. 2021: *Vooronderzoek Putte Heist-op-den-Berg Liersesteenweg*. Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Geel.

Baeyens, L., Scheys, G. 1960: "Verklarende tekst bij het kaartblad Heist-Op-Den-Berg 59 E." *Bodemkaart van België*. Centrum van Bodemkartering, Brussel.

Bogemans, F. 2008: *Legende overzichtskaart quartairgeologie Vlaanderen*. Vrije Universiteit Brussel, Brussel.

Bruggeman, J., Smet, V. 2018: *Archeologienota Beerzel (Putte) – Biezenvelden*. All-Archeo bvba, Temse.

Coremans, L., Claessens, L. 2019: *Nota Beerzel (Putte) – Kievitvelden*. All-Archeo bvba, Temse.

Claesen, J., Devroe, A. 2011: *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Putte Borgstraat*, Archeo bvba, Kortenen.

Decramer, W., Yperman, W. 2019: *Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Hollestraat te Putte*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

De Raymaeker, A. 2019: *Archeologienota met beperkte samenstelling: Het archeologisch onderzoek aan de Hollestraat te Putte (fase 1)*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

Dupont, L., Vander Ginst, V. 2017: *Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Hollestraat te Putte*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

Heyvaert, B., Laisnez, K., Acke, B. 2009: *Archeologische begeleiding-opgraving, aquafintrace Beerzel (gem. Putte, prov. Antwerpen)*. Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.

Jennes, N., Keersmaekers, E., Verrijckt, J. *Nota Heist-op-den-Berg Koningsbaan 44: verslag van resultaten*. J. Verrijckt bvba, Beerse.

Kennes H., Plomteux, G., De Sadeleer, S., Van Aerschot-Van Haeverbeeck, S. 1997: "Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur. Provincie Antwerpen, Arrondissement Mechelen, Kanton Duffel, Heist-op-den-Berg." *Bouwen door de eeuwen heen* 13 nr. 4, p. 424-426.

Reyns, N., Cleda, B. 2016: *Archeologienota Beerzel – Kievitvelden*. All-Archeo bvba, Temse.

Roovers, I. 2020. *Archeologienota 2020L150 Putte (Beerzel) – Veldenstraat*. Atelier Ilse Roovers, Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

Roovers, I., Cosyns, P., Ooghe, B. *Nota 2021D151 Putte (Beerzel) – Veldenstraat*. Atelier Ilse Roovers, Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

Schelkens, N. *Archeologienota Heist-op-den-Berg Wouwerstraat: Verslag van Resultaten*. BAAC Vlaanderen bvba, Bassevelde.

Schiltz, M., Vandenberghe, N., Gullentops, F. 1993: "Kaartblad (24) Aarschot schaal 1:50.000." *Toelichtingen bij de geologische kaart van België Vlaams gewest*. Katholieke Universiteit Leuven, Leuven.

Schoups, A. 2020: *Jan De Cordesstraat, Beerzel, gemeente Putte*. Vlaams Erfgoed Centrum bv, Geel.

Van Bavel, J., Wijnen, J., Verrijckt, J. *Nota Putte, Biezenvelden: Verslag van Resultaten*. J. Verrijckt bvba, Beerse.

Van Ranst, E., Sys, C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000)*. Universiteit Gent, Gent.

Vermeersch, J. 2018: *Archeologienota Putte, Heistsesteenweg 108-116*. BAAC Vlaanderen bvba, Bassevelde.

Vermeersch, J., Pieters, T., Terry, B. 2019: *Archeologienota Putte, Heistsesteenweg 108-116 – Aanpassing*. BAAC Vlaanderen bvba, Bassevelde.

Vermeersch, J., Verrijckt, J. 2019: *Archeologienota Heist-op-den-Berg, Koningsbaan 44: Verslag van Resultaten*. J. Verrijckt bvba, Beerse.

Vermeersch, J., Verrijckt, J. 2020: *Archeologienota Heist-op-den-Berg, Koningsbaan 44: Verslag van Resultaten*. J. Verrijckt bvba, Beerse.